

بیر اینسان دؤیوشور

حسن صفری

باکی – ۲۰۰۷

حسن صفرى: بير اينسان دؤيوشور (شعرلر توپلوسو)

كتابدا گوننى آذربايجانين تبريز شهريندن
اولان شاعير و تدقيقاتچى حسن صفرى نين
سئچيلميش شعرلريندن بير توپلو وئريلميشدير.

ISBN: 5-86874-317-2

Həsən Səfəri: “Bir insan döyüşür”

Çap ili: Bakı-2007

Say: 500

Nəşriyyat: Səda

Hseferiaz@yahoo.com

© *Həsən Səfəri*

كتابین ایچینده کیلر

- ۱- وطن و دیل سئوگیسیله ۷
- ۲- بیر اینسان دۇيوشور ۱۱
- ۳- آجی یازقی ۱۳
- ۴- سن نه یدی ۱۵
- ۵- هارداسان؟ ۱۷
- ۶- آدام ۱۹
- ۷- یاخدیلار منی ۲۰
- ۸- خیالی اوغلوما ۲۲
- ۹- یازیغیم گلیر ۲۴
- ۱۰- قارا آندلیم ۲۶
- ۱۰- آرزوندا ۲۸
- ۱۱- یاشاماق یاشاماقدیر ۲۹
- ۱۲- آجی گنرچک ۳۰
- ۱۳- یالانام ۳۱
- ۱۴- اولماسایدی اینسانلار ۳۲
- ۱۵- یاشام ۳۳
- ۱۶- سن ده ۳۴
- ۱۷- اوچوروم ۳۵

- ۱۸- یئنه "تورکم" دئمیشدی ۳۷
- ۱۹- وطنسیزلیک ۳۸
- ۲۰- منه ائله باخما ۳۹
- ۲۱- نه بولداسان ۴۰
- ۲۲- آذربایجان ایگیدی ۴۲
- ۲۳- خیال مله یی ۴۳
- ۲۴- آخ وطنیم ۴۴
- ۲۵- ظالیم لر پایی ۴۵
- ۲۶- زامان چو جوغو ۴۶
- ۲۷- اینسانلیق سیلاحی ۴۸
- ۲۸- نه بیلیرسن آبخان ۴۹
- ۲۹- گئندیورسون ۵۳
- ۳۰- اوره بیمی کیلیتله دیم ۵۴
- ۳۱- یاشام گیزلنپانجی ۵۵
- ۳۲- باخیشلاریندا گوز یاشلاریم ۵۶
- ۳۳- تبریزیم هاردا ۵۷
- ۳۴- یئنه منم ۵۸
- ۳۵- بیزیم اینسان ۵۹
- ۳۶- دان اولدوزو چیخمامیش عسگر ۶۱
- ۳۷- بیز ایدیك ۶۲
- ۳۸- نه یازمیشدین ۶۳

- ۳۹- يانسيداجاق اولسايديم ۶۴
- ۴۰- آدام اوزونه توپورورم ۶۶
- ۴۱- آديمى سوچلو قويدولار ۶۷
- ۴۲- بيرگه دۇيونسه يديك ۶۸
- ۴۳- مودا قيزلارى ۶۹
- ۴۴- اوره ك وارىا ۷۰
- ۴۵- قارانقوشلارين دا اوزو گوله جك ۷۱
- ۴۶- اينسانلىق فاجيعه سينه ۷۲
- ۴۷- داش اوره ك دئيرديلر ۷۳
- ۴۸- اينسانليغين اولوم چيغليغى ۷۴
- ۴۹- ايتميش قوجا كيمي ۷۶
- ۵۰- گورمه يه جكسن ۷۷
- ۵۱- بيريجيبيم ۷۸
- ۵۲- سن ده قالميرسان منه ۸۰
- ۵۳- گنديشيني اۋته سينده ۸۱
- ۵۴- اينسانام ۸۲
- ۵۵- دويمادين ۸۳
- ۵۶- سنديم ۸۵
- ۵۷- گويسليم ۸۶
- ۵۸- حاق سوچلو ۸۸
- ۵۹- آتاي آرتاشيم اولامادين ۹۰

- ۶۰- اينسانئليغا هايلا نيرام ۹۲
- ۶۱- گۆمون منى تورپاغىما ۹۴
- ۶۲- سنى من ياراتدیم ۹۵
- ۶۳- بىر گۆز قىرپىمى ايدى ۹۶
- ۶۴- بىرچىك اينساندى ۹۷
- ۶۵- تارىخى ايسلادير ۹۸
- ۶۶- اورە يىندن آتلاداردى ۹۹
- ۶۷- اۆزگور لويومون نيسگىلى ۱۰۰
- ۶۸- قىسقاندېنىز ۱۰۱
- ۶۹- قانلا سوسدوروردولار تېرىزى ۱۰۲
- ۷۰- بۆيوك سوچ ايشله ميشدى ۱۰۳
- ۱۹۹۵- نجى ايله عايد بىر نئجه شعر نمونه سى ۱۰۴
- ۷۱- اورە بيمده منيم سۆز يامان سوسوب ۱۰۵
- ۷۲- گۆرسم اۆلدوره رلر گۆرمه سم اۆللم ۱۰۶
- ۷۳- بىر گۆزوم گۆلمكده بىرى آغلايىر ۱۰۸
- ۷۴- توركون سسى ۱۱۰
- ۷۵- اومودسوز ۱۱۱
- ۷۶- منيمله بىرگه سن ۱۱۲
- ۷۷- دىلكلريم ۱۱۳
- ۷۸- دانيشماغىن نه يه گره ك ۱۱۴

وطن و دیل سنوگیسی ایله

یارادیجیلیغی ایله یاخیندان تانیش اولمادیغیم گنج شاعیر حسن صفری نین « بوردا بیر اینسان دؤیوشور » آدلاندریدیغی شعرلر توپلوسونا اؤن سؤز یازماق اوچون مؤللیفین هله چاپ اولونمامیش ال یازمالارینی گؤزدن کئچیرنده دیققتیمی هر شئیدن اؤنجه اونون یازیلارینین یئنی، نواتور دوشونجه نین محصولو اولماسی چکدی.

بوردا بیر اینسان دؤیوشور -

آشیری بیر اینسان.

آغرینی آغریدان،

گونشی اوتاندریران

بیر اینسان.

لاکین شاعیرین شعرلری مضمون یئنی لیلی ایله یاناشی، فورما اوریزیناللیغی ایله ده دیققتی چکیر و بو خصوصیت اونون آیری- آیری یازیلارینا دئییل، بوتون یارادیجیلیغینا خاص اولان سجبوی بیر کیفیت کیمی شرطلنیر.

بیلیندیگی کیمی، آذربایجانین گونئیینده بو گون سربست، آزاد شعره جیددی احتیاج دویولماقدادیر. بو احتیاجی دوغوران سبب لردن بییری، بلکه ده بیرینجی سی عنعنوی دیوان شعریندن فرقلی اولاراق

سربست شعرين ديلين ساده لشمه سى، ياد، يابانجى تركيبلردن
تميزلنمه سينده مهم رول اويناماسى ايله باغليدير. باشقا سوزله،
كلاسيك اوسلوبا مخصوص غزل، قصيده، قيطعه، مخمس و ساير
شعر ژانرلارينين موضوعسو و قافيه سيستمى اوزونه مخصوص بير
ديل چرچيوه سى طلب انديرسه، سربست وزن بو باخيمدان هنج بير
نورما تانيماديغيندان عنعنوى قليبلىرى اوچورا بيلير. بو باخيمدان حسن
صفرى نين شعرلرينين اوزونه مخصوصلوقونو سجيده لنديرن
جهتلايريندن بيرى اونلارين سربست وزنده يازيلماسيدير.

گنج شاعيرين شعرلى ساده، تميز آنا ديلينده دير، ياد كلمه
لردن، ايفاده لردن اوزاقدير. عيني زاماندا، بعضى شعرلرينى آنادولو
توركجه سى ايله يازديغى، حتا بعضاً توركجه كلمه لرى ايشلتديى ده
اونون يازيلارينا اورپژيناللىق گنيرير.

حسن صفرى نين يازيلاريندا ميصرع دوزومو و اساس
سيراناماسى متنه ريتميك بير اوقات اشيلايير. هله مضمونونا
وارمادان سوزلرين ظاهيرى گورونوشو اوخوجونون ديققتى نى
چكىر. باشقا سوزله، اونون شعرلى اوخونماق و دويولماقلا ياناشى،
گورولمك، گوز يادداشينا چئوريلمك خصوصيتلرينى اوزونده
بيرلشديرير.

شاعيرين شعرلى موضوع باخيمندان رنگارنگ اولسا دا،
بوتولوكده اونلارين وطن سئوگى سيندن قايناقلانديغىنى دويماماق
مومكون دئييل:

باغيشلا منى، آنه جيبيم،

باغيشلا منى،

آديمى سوچلو قويدولار.

آرتيق آلنيدا سيلينمه ين دامغا،

گوناهيم

ويجدانيم كؤلگه دوشورمه مه بيم،

اولوسومو سئومه بيم،

وطنيمى،

ائليمى،

ديليمى

سئومه بيم.

« وطن سيزليك» آدى شعرينده ايسه شاعير يورد سئوداسى

ايله باغلى پونتيك دويغولاريني اوبرازلارا بورونه رك بئله ايفاده

اندير:

گوزه ليم،

وطن سيزليك

دونيا بويدا يوردوندا

اگين بويدا محبسه دوستاق اولماق

و بلکه

دونيا دان بوشانماقدير.

گنج شاعیرین شعرلرینده وطن آغریسی، وطنده وطن سیزلیک دردی اساس موضوع اوبیئکتینه چئوریلدیییندن و اصلینده اونون قلمی بوسبوتون بو اوقاتا کؤکلندیییندن، حتا سئوگی شعرلرینه بئله وطن سیزلییین گئیردییی اینامسیزلیق و اومیدسیزلیک دوغوسو سپیلدیییندن اونلار بوتونلوکله کدر، قصه قوخویور.

لاکین بو کدرین شخصی چالار داشیمادیغی، ایجتماعی مضمونا یوکلندییی اوچون اوخوجونو اومیدسیزلیشدیرمه دییی، عکسینه اونون درینلییینده اعتراض، باریشمالیق دوغولارینین گیزلندییی آشکار دویولماقدادیر.

اینانیریق کی، حسن صفری نین «بوردا بیر اینسان دؤیوشور» آدی ایله اوخوجولارا تقدیم ائتدییی ایلك شعر کیتابی رغبتله قارشیلاناجاق و سوزه حساس مناسیبت بسله ین اوخوجولارین ماراغینا سبب اولاجاق. من ایسه فیکرلریمی بو ملاحظه لرله تاماملایاراق صنعتین ادبی کاروانینا قوشولان گنج شاعیره بو چتین و شرفلی یولدا اوغورلار آرزولاییرام.

پروفئسور دوکتور واقیف سولطانلی
باکی، آذربایجان

بیر اینسان دۇيوشور

بوردا بیر اینسان دۇيوشور

آشیری^۱ بیر اینسان،

آغرینی آغریدان

اودو یاندىران

گونشی اوتاندىران بیر اینسان،

آشیری بیر اینسان،

گۆزلرینده هون یوخوسو آغیرلاردی

اوره بیینده "پچه نک"^۲ غوغاسی.

آغلاردی

ائلینه

دیلینه

بییه سیز اولسوننا

و یاناردی.

بوردا بیر اینسان دۇيوشور

آشیری بیر اینسان،

اللی قاندااللی

گۆزلری باغلی

^۱- قاطی، حددن آرتیق

^۲- دۇيوشه گۆنده ریلدییی تورکلرله، تورک اولدوقلارینی دویدوقدا دۇيوشدن ایمتینا انده رک، اوزونو دنیزه ووروب گۆزی قاییدان قدیم تورک طایفاسی.

و ياپا يالنىز

جانى اووجوندا

دونيانى ديزه چۆكدورموش

بىر اينسان

آشيري بىر اينسان،

اوره يى اوكيان

ايراده سى آتم چكىرده يى

و باخيشلارى آلاوى ياخاردى.

بوردا بىر اينسان دؤيوشور

آشيري بىر اينسان،

الى- جىبى بوموش

آتيلا اوركلى،

ملكرا آياغينا دوشموش

مظلوملوق آلنينين دامغاسى

و عصيانى ديلينده زنجيرله ميش بىر اينسان

آشيري بىر اينسان،

سوسماسى گونش توتولماسى

هارايى آتم پارتلايشى

و جانى اووجوندا

دونيانى ديزه چۆكدورموش بىر اينسان

آشيري بىر اينسان.

آجى يازقى

توركون اود نەفسينە

داھا ايسينمە يىن

سيينريام،

چۇللىرى "يوشان" اينا كوسموش

قيچاق چۇلوم،

"بيلگە" خاقانين

آياق ايزلرينە

غرييسە ميش

تورك شەھريم

"اوتوكن" ايم

بلكە گليم

گۇزلريمين ياشلاريني

¹ - اساساً قىچاق چۇلوندە بيتن و توركلىردە سيموللاشميش مقدس بيتىگى نۇوودور.

² - گۇى توركلىرىن اوزاق گۇرە ن خاقانى اولموش، بيلگە خاقان آبيدە سى دە اونا مخصوصدور. همين آبيدە دە بيلگە خاقان اوز اولوسونا دگرلى مصلحتلر وئير.

³ - گۇى توركلىرىن پايتاختى و بوگونكو مغولستاندا بئرلشن قديم و مقدس تورك شەھرى.

چؤلرلرلنلن تولو سلسلن،

"لئنى سئى" لئم

گؤلورول ده گئلئسلن منى

و "آراز" لئم

پارچالادلغى لورلوم كئمى

اوره لئمى پارچالاسلن!

بو آجى لازلئىا.

¹ - قءلم گول توركلرلن اراضلسلنلن كئلن و اطرافلنلدا چوللو تورك آبلده لرى لاپلنلن
چاللن آءلءلر.

سن نه یدین؟

سن نه یدین؟

نه؟

بسته لنمه میش بیر ماهنی

چکیلمه میش بیر رسیم

و بلکه تانینمامیش بیر ائورن دین؟

نه یدین؟

نه؟

بعضاً "پینوکیو" ۲ یدون

بعضاً پینوکیونون اوزونو آلدان فورماسی.

مین ایلترین عذابیدان

تزه دوغولموشدون بلکه

بلکه ده مین ایلترین عابینا.

اوره بین سئودا ساخلانجی ۳

سئودان باریت قوخولویدو.

1- دونیا

2- مشهور چیزگی فیلمینده پینوکیو یا اشاره دیر.

3- ساخلا ما پئری

و گۆز لرین یاشار ماغا آچار
اوره بینه حسرت میصراسی تۆکردین.
بعضاً توکنمه یه تله سیردین
بعضاً توکنمکدن قورخار
و آغلاردین.

وولکاندین

چیلغینلیقدین

و سوندا

بلکه ده

بیر شئی دین،

چیرپینیب- چیرپینیب

نفسدن دوشن بیر کپه نک.

سن نه یدین؟

نه؟

بلکه ده آغری- آجیبدین

شیرنییات قوطوسوندا !

ھارداسان؟

اوف سئوگيلىم

تورکولر يمين حزين لايلاسى

يوللار يمدان قوپمايان

باخيشلار يمين نيسگيلى

اوره ييمين سئوگى داغى

دويغولار يمين حسرت قوخوسو

سئوگيلىم

ھارداسان؟

غريب تبريز يمدە مى غريبسه دين؟

كىمسه سيزله دين

گۆزه ل باكىمدامى اؤزونه اؤزگه لشدين؟

اؤزگه يه بله شدين

و بلکه

اىستانبولومدا

آلاه اکبره بويانا- بويانا

اؤزونو ايتيردين؟

آلتايلار يمداد روس بلاسينا اوغرادين؟

سيئير يامدا اوره يمين دوندو؟

ویا

بوزقیریمدا

یولونومو ایتیردین؟

"اورومچو"مدا

چین داریندانی آسیلین؟

اوف سئوگیلیم

ھارداسان؟

ھنچ دوشلریمدن بوشانمادین

باخیشلاریمدان بوشانمایان

حسرتین کیمی.

اوی...

"اؤتوکن" قوخولوم^۲

"تبریز" غرورلوم

سئوگیلیم

بویور

بویور گل

بو اوره ک سنیندیر

سنی گؤزله بییر.

^۱- چین ایشغالیندا اولان شرقی تورکیستانین پایتختی
^۲- گوی تورکلرین پایتختی و مقدس شہری. بو گون موغولستاندا بئرله شن قدیم تورک شہری.

آدامام

آدامام
اوره بيم گونشه باغلى
گوزلريم سنه توتوقلو
و ديلمده
اوزومو ده آلماتماغا
سوز بورج انله ميشم.
پيسله ياخشيني
اگرى ايله دوزو
آوجلالميش كيمي،
انله اگرييم كى،
دوزدن دوب به دوز.
انله دوزوم كى،
اگرين اكرى
و آدامام
دونن اولرجه سینه ديله ديبىمى
آليب دا،
بوگون آتيب قاچيرام

و بؤیلہ یم

یاخشیا وور غون

پیسہ اورہ یم گندیر

آخ پارادوکس^۱.

^۱- ضدیت، تضاد

یاخدیلار منی

اوی آنم

نازلی آنم

بیلیر میسن؟

مینلر دفعا یاخدیلار منی

مینلر دفعا

تبریزده

ائوی بیخیلان اولوسونون

بییه سیز کیتابلاری کیمی^۱.

سیندیردیلار،

پارام- پارچا ائتدیلر اوره بیمی

ارکینین دیوارلاری کیمی.

سولدوردولار گنجلییمی

قارا داغینین یای گورمه بین

قار چیچه یی کیمی.

و اوره بیمده

چاغلایان آرزولاریمی

ساوالانیمین بوز گؤلونده دوندوردولار.

آغزیمی قاپادیلار

^۱- آذر آیینین ۲۶- دا آذربایجاندا شاه رژیمی طرفیندن یانددیریلان کیتابلارا اشاره دیر.

سۆزۈ آغزىندا سوسان

دمير آشيغين كيمي¹.

غربتى قبيديلار منه

توركولريمى حسرت چاغريسى

دويغولاريمى يانقيا چئويرديلر

ايناليمين قيرمىزى تورپاغينين يانقىسى كيمي.

و اوره بيمده بير كوسگونلوك

ياغيدان

ياددان

حتا اوزوموزدن

و اوزگه لىيىمىزدن.

بيليرميسن اننم؟

يوزلر دفعا ساتديلار منى

يوزلر دفعا

اتى- قانى اوزوموزدن

روس باشلىلاريم

فارس باشلىلاريم

داش باشلىلاريم بئله.

¹- تبريز موزه سينده دمير عاشيق هيكلينه اشاره دير.

خيالى اوغلوما

اوغلوم

آغلا !

اولمادان،

آنان اولمادان،

سنى دوغمادان

آغلا.

هيچقير تيلارين اوزونو بوغسون

گۆز ياشين منى .

پارام- پارچا دۇولتينه،

آتانا،

آتائين آتاسينا،

اونون آتاسينا،

قورقودا

و كوراوغلونا آغلا.

منيم ديلكلريمده بوغولان

آغلاييشلاريم كيمي

و دوشلریمده کوسن

هیچقبریقلا ریم کیمی

آغلا.

تبریزیمین یاد الینده آجی یازقیسینا

باکیما

تورکولریمین اونور یوکلو حوزنونه

و باغری قان

آذربایجانیم آغلا

هنچ اولمادان آغلا.

يازىغىم گلير

بىر باخىش آيرىجىندا
گۈزلىرىنىن دان گۈلۈندە بوغولموشدوم
و بىر زامان اۋتە سىندە
اورە بىمىن دويغو ياغمور ونا توتولموشدوم،
اۋزومە يانئىتسىز
اۋزومدن اۋزومە باغىش دىلە مىشدىم،
اوى ...
اورە بىمىن تارلاسىنىن دويوم يايلىمىندا^۱،
دوشلرىمىن ايلغىمىندا
اشقىنايىمى^۲ بولموش
و آرىاغىنا^۳
وارمىش سانمىشدىم.

و نه يازىق

يالانىنا توتولموش

^۱- بىر انلىن يايلىدىغى يىرى، يايلىما يىرى

^۲- دولون آى، اوستون آى

^۳- سۇرىنه

آنسيزين هايقيريشلى وارليغينا هوموش

و قيوريم ساچلاريندان سوزوله جكديم

اوى ...

باخ بودور

ياغلا سو

و دارقين بير زامان ايچه ريسينده

زامان بويوتلارينا بويلاناراق،

دارماداغين بير دالغينليقدا

ياز يغيم گلير

سنه، كنديمه و اينسانليغا

اوى

قارا آندلیم

قارا آندلیم

اوره بیمه

چکدیین او

چارام- چارپاز

چاغلارینا چارپیلاراق

گنده جکدیم.

پارام پارچا اوره بیمده،

جوجرتدیییم حسرتیمی

توپراغینا سپه رک ده

گنده جکدیم

قارا آندلیم.

اوره بیمده

چارام- چارپاز

داغلارینین اؤته سیندن

دیله بیمین

قاسیر غالی دنیزینه دؤنه جکدین

و تانری داغینین¹

بیر سال قایاسیندان

هایقیریشلی وارلیغیما بویلاناراق

¹- تورکلرین قدیم دییاری- آلتایدا مقدس ساییلان داغ سیلسیله سی

یوخلو غونون بیتمه یه جک
آجیسینی یاشاماقدا،
باخیشیمین بول چکیمین
دیدیم- دیدیم دیده رکده
گنده جکدین.

و منسه

یووشان قوخولو
دویغولاریمین سیرتیندا
بیر داها
آخساق دیلکله
کندیمه یالواریشیمین
آجی یانقیسیندا
تانی داغیندان
سونسوز- سونسوز
بوزقیریمما
بوزقوردومون
یانیق- یانیق
اولاماسین انشیتمه یه،
قورد اولاراق
اولاماغا
گنده جکدیم.

آرزوندا

سینیق اوره بییمی اله آلدیم کی
بیر داها سئوگینه پای وئرم سنین
اؤزومون داشینی ابدی آتدیم
خومار باخیشیندا جان وئرم سنین

گلدیم دوداغیندا گولوشه دؤنم
یالان شنلیکلری گؤتورم آتام
یوخومون داشینی ابدی آتدیم
گؤزونده یوخلایام یوخوندا یاتام

دار گلن اگنیمی چیخاریب آتدیم¹
جانیمدان سوزولوب اگنیمه دولام
باشیمی گؤتوروب اوزومدن گنتدیم
آرزوندا ابدی داش قالاق اولام.

¹ - آذربایجانین مشهور قادین شاعیری سحر خانیمین شعریندن الهام الینمیشدیر:
"دار پالتاردیر اگنیم جانیمی سیخیر
ایستیرم اگنیمی چیخاردام آتام"

ياشاماق ياشاماقدير

آخ جانيم

ياشاماق ياشاماقدير

يانماق اولماسايدي،

اوره ك اولماسايدي

و اوره بينده پارام پارچا

پارچالانماق اولماسايدي،

ياشاماق ياشاماقدير

يا دونيادا،

يا رويادا،

يا حتى

بیر اوره كده ياشاماق.

ياشاماق ياشاماقدي

يانماق اولماسايدي.

آجی گنرچك

اوف سئودیجه بیم

سن،

اوره یی سیزلادان

بیر آجی حسرتسن

آجی حسرت،

نه آتماق اولور

نه اودماق.

و اوز تلمیش^۱

بیر خیالسان

گنرچه یه بنزر

آجی گنرچك.

اوزدن گنتمز

دوش پایبسان

و اوره یه یاتان

اوره ك آغریسی

نه چكمك اولور

نه چكمه مك.

^۱ - خلاصه لئمیش و خالیص

يالانام

يالانام

آچيق يالان

يالان بوياسيندا يالان،

يالانى يالانلاماغا

دوزو دوغرولاماغا،

دوزدن يالانى

يالاندان دوزو

اوغورلاماغا گلالميشم.

اولماسايدى اينسانلار

آخ

اولماسايدى

بو اينسانلار،

دوشلريم كيمى شيرين

دوشلرينده دوشلرديم.

اوره بينه دامارديم

اوره بيمه دامن كيمى،

باخيشلارينا جوماردى،.

دوداقلاريندان

گولومسرديم دوداقلارينا

دوداقلاريم كيمى.

آخ

بو اينسانلار

اولماسايدى!

ياشام

اوف جانيم

ياشام

يالانجى سنناريويا

اوينانميش بير فيلم

و بيز اويونجو،

سن بيريسى

من بيريسى.

و سناريو

سنوينجيميز

كده ريميز

و گوز ياشلاريميزين

اويكوسو¹.

و ياشام

هپ بويله

يالانجى سنناريويا

اوينانميش بير فيلم.

¹ - حيكايه

سن ده

بيليرم جانيم

سن ده آغلاميشدين،

آجيلارى اوره بينده

كده رى گوزلرينده

ايسلاتميشدين.

سن ده رۇيالاريندا

خاطره لريني دوزلاييب

بير داها دادميشدين.

سن ده دفعالارلا

انسان ظولمو سينديرميش

اوره گينين قيريقلاريني

توپلاميشدين.

سن ده اوره بينى آغريلاردا

اومودلاريني رۇيالاردا

آوتموشدون.

و گوز ياشلاريني

هامیدان گیزله میشدین.

سن ده منیم کیمی

بیلیرم

بیلیرم جانیم.

اوچوروم

گۆزه ليم

ياشام

آ جيماسيز

زامان كوله بينده كۆچن

عۇمور توزو،

و بيز

زامان يولجولارى.

من يابيين قيزماريندا

سن قيشين ساختاسيندا

و بير- بيريميزى

گۆرمه يه جه ييميز

اوپ- اوزون اوچوروم

اورتادا.

آما

سن بير آديم ايره لى

من بير آديم گئرى

آتساق

ياشيل ياز سحرينده

گوروشريك.

و قيش حسرتلى اليمين ايستى سينده

ياى حسرتلى الين

دينجليبين بولار¹.

¹- تاپار

يئنه توركم دئميشدى

سينديرامماميشدى اونو

نه كورشون سسلرى،

نه بيرتىجى سالديريلارى،

نه كله پجه لر،

دۇيمه لر،

ايشكنجه لر

و نه عدالتسىز يارقيتاييلار،

جلاد قاضيلار،

دوستاقلار،

نه لر و نه لر

سينديرامماميشدى اونو

يئنه "توركم" دئميشدى.

وطنسىزلىك

گوزە لىم

وطنسىزلىك

دونىا بويدا يوردوندا

اگىن بويدا محبسه

دوستاق اولماق

و بلکہ

دونىادان بوشانماقدير.

و دۈولتسىزلىك

آتا- آنالى

يئتملىكدير.

يئتملىك،

كىمسه سىزلىك

و امانسىز جاسىنا

بييه سىزلىكدير.

و بييه سىزلىبين

عنوانسىز آغرىسى.

منه انله باخما

گۆزه ليم

منه انله باخما،

من ده

توتوشان اوره كلرين

قيزمار سئوداسيندان

چيخميشام.

من ده

شيرين خياللاردا

يوغرولموشام،

خياللار ببه يي اولموشام،

دوغولموشام،

ياراديلميشام

لاپ سنين كيىمى.

نه يولداسان؟

اوى جانيم

نه يولداسان

نه يولدا؟

بىر اوجو يانقىنلار

بىر اوجو اجل دامغاسيندا يازىلان

تئورر حؤكمو.

بىر اوجو غربت

ديده رگىنلىك

كىمسه سىزلىك

و سانتىم- سانتىم چورومك.

و بىر اوجو

آجىلار

كده رلر

دردلر.

بىر اوجو

ظولمت ايچره

شام كيمي يانيب قورتارماق،
آجيلاردا ياشاماق
بالدان زهر دادماق.

و بير اوجو

آنيلاردا كئچميشى ياشاماق.

بیر اوجو ياد گول له سی،

بیر اوجو

داش باشلى دوستونون

دیل یاراسی

بیچاق یاراسی.

و بیر اوجو

اوره ك پارچالایان نه لر

نه لر

و نه لر؟

آخ نه یولداسان؟

نه یولدا؟

آذربايجان ايگيدى

اويدو، (او ايدى)

آذربايجان ايگيدى.

كورشونلارا يئنه ين

اره نلر اره نى

تيريز منلييى

و سولدوز غرورو.

بیر گون سالدیریب دا

اونو دا توتموشلار،

قوللاری باغلی

سیرالار ایچره آلیب

و اوله سییه دؤیموشلر.

اومودو گؤزلرینه،

حزنو باخیشینا

سورگون ائتمیشلر

و غیرتی منلیبینه تکلّه میشلر.

آما سیندیراممامیشلار.

یئنه اويدو، (او ايدى)

كورشونلارا يئنه ين

آذربايجان ايگيدى.

خيال مله يى

منم

دوش كىمى

خياليندان گۇچر

و بىر كله بك¹ اويوماسى كىمى

گۇزلرينده ايسينير

و گنڧه ريم.

من سنين خيال مله بين،

سن باشقاسينين

اوى...

يازىقلار بو وارليغا.

نويابر ۲۰۰۳

¹- كپه نك

آخ وطنيم

آخ

گۆزلىمده

يالنىزلىق حوزنو،

اوره بيمده غريبلىك آغرىسى،

دېلىمده

توكنمه ين توركولريم

و اوره بيمده بيتمه ين سئودان

آخ وطنيم!

قوجاغيندا بسله ديبين

دوشمنلرين قده ر

موتلو اولسايديم!

ظالمىلر پايى

اۇره بيمه آياق باسب

نه دن گلدين

نه دن؟

ظالمىلر پايى!

گليب ده

بیر دوش پايى اولدون منه

و بیر اويكو قهرمانى.

اوره بيمده ايزى قالميش جيزگيلرين

باخيشيدا يئرى قالميش باخيشين

و بيرده

كده ريمى سئوينجه

سئوينجيمى كده ره قاتميش

آنيلاريم!

اوف...

نه انديم بونلارى

ظالمىلر پايى

تور پاغامى باسديريم چوروسون؟

زمان چو جوغو

من،

چو جوغ زامانى يارقىلاميش¹

اوره ك يارقىتايينين²

عدالت حاكىمى،

سن آغىل بئشيبينده

گون چوره يى يئين زامان چو جوغو

و بو دونيا

اورمان ياسالارى³ ايچره

سوروب گندر.

اوف ...

يازيقلار اولسون

يازيقلار!

ايندى

بو ا ورمانداييق

¹ - موحاكىمه انتميش

² - عالى محكمه

³ - منشه قانونو

و اورمان یاسالاریندا

من حاکیمین حؤکمو

کندیمه گنچر

و سن

دویغوسوز ظالیم

آخ .

۲۰۰۳/۴/۱۲

اینسانلیق سیلاحی

آخ بیرجیبیم
یئنه سنسن
منیم اوره ییم،
اوره بیمین دردلی
و بیرده
ظالیملی ده له دیبیم
اینسانلیق سیلاحیم کیمی
اعتبار سیزیم،
بو گون منیم الیمده
صاباح ظالیملرین
آخ بیرجیبیم.

نه بيليرسن آيخان

هله نه بيليرسن آيخان

نه بيليرسن؟

ياری اوشاقلیق،

دوزلوک،

آنانین اۇيرتدییی مهربانلیق

و یاری

آتانین گۇسترديیی مردلیک

و اینسانلیق،

هله نه بيليرسن آيخان

نه بيليرسن ؟

یئنی دونیالار،

یئنی اینسانلار

و اینسان آدلایلار گۇره جکسن،

گۇزلرینه کوسه جکسن آيخان

گۇزلرینه کوسه جکسن!

ایکی اوزلولوکلر

يالتاقليلار گۆره جكسن

اوره بين آغريبياچاق

داريلاجاقسان آيخان

داريلاجاقسان!

سورتوك اوزلولر¹

حياسيزلار

اوتانمايان

اوتانمازلار گۆره جكسن!

شرفينه اوز چئويرنلر

ويجدانسيزلار

داغ آييسي

قانمازلار گۆره جكسن

اود توتوب ياناچاقسان آيخان

ياناچاقسان!

اينسانلارا پاي وئره سي سنوينجيني،

دوداغيندا گول باساماسي گولوشلريني

دره جك،

سنون اوره بيني سينديراجاقلار آيخان

سينديراجاقلار!

¹ - اوزونون سويو توكولموش و حياسيز آداملار

مىن بىر اويونلا
صافليغينا قىياجاقلار
آلداجاقلار
اومودونو قىراجاقلار آيخان
اومودونو قىراجاقلار!
كئورك دويغولاريني
دوندوراجاق
چىرپىنان اورە يىنى
داياندىراجاق
گوى داشينا دۇندە رچكلر آيخان
گوى داشينا دۇندە رچكلر!
آرزىلاريني ياساقلانلار،
قىسقانجلار گۆرە جكسن!
حاققيني يئيه ن ظالمىلر،
گۆزۈ گۆتورمە يىلر،
اليندىن يئيه ن
نانكورلار گۆرە جكسن آيخان
نانكورلار گۆرە جكسن!
واينسانليغينا قىياجاقلار
قووا – قووا نامرد اندە جكلر سنى آيخان

نامرد انده جكلر!

خوش آرزولاريني

ايي نيتلريني

بیر- بیر

اوره بينده يارقيلاييب آسدير اجاقلار آيخان

آسدير اجاقلار!

باخيشيني اينسانلارا

اوره بيني اوزونه

كوسدوره جكلر!

اوسته ليك

سنين توركولرين قان اغلار

رؤيالارينا دومان چؤكر!

بيلن اولسا قان ياش تؤكر آيخان

قان ياش تؤكر.

اؤلكه لي اولكه سيز

اولوسو يئيه سيز

دؤولتدن يئتيم،

يئيه سيز

بيلن اولسا قان ياش تؤكر آيخان

قان ياش تؤكر.

گندیورسون

گندیورسون

گندیشین حزون تاشیور،

اوف نره یه؟

اوره بیم

اوره بینه کیلتلی

و باخیشلاریمدا

باخیشلارینین حسرتی

بیر داها بیتمه دی.

گوروشلر اؤنجه

دئمک ایسته دیبیم سوزو

حالا باشلایامادیم

و شیمدی

گندیورسون

گنت.....

اوره بیمی کیلیتله دیم

دون

پارام پارچا اوره بیمی کیلیتله بیب

دویغولاریمین زمهریر اوداسینا آتدیم.

چیله لریم ایچره

عرومون قیش بوخوسونا باتدیم

و بؤیله کوسکون

اؤفکه لریمده یاتدیم.

اوف...

سن هاردان گیردین اوره بیمه

هاردان؟

و نه یه؟

اوره بیمی ایسیدیب

قیریب گئتمه یه می؟

نویابر ۲۰۰۳

باشام گیزلنپانجی

سئوگیلیم

گل ده

ایکی جوجوق کیمی

گیره ک باشام گیزلنپانجینا،

اما ساکین

الینی الیمدن چکمه

گوزونو گوزومدن

و اوره بیینی

اوره بیمه کیلیتله،

چاغمانلیق دئییه

هایقیریب دا

سنی مندن

منی سندن

او غورلاماسینلار.

باخيشلاريمدا گۆز ياشلارين

باخيشلاريمدا گۆز ياشلارين

چيىنيمده اونور¹ يوكو

اوره ييمده بير هايقيرتى

و ديلكلريمده نفسينين

سيم سيجاق

اۆزم دنيزينين

بو غولموشويوم.

و نه يازيق

بير دلى اورمان ياسالارينين²

ترس دوشدويو اورتامدا³

ترس اينسانليغين چيزدييى

ياشام يوللارينين

توتوقلوسويوق.

اوى

¹ - شرف

² - منشه قانونلارينين

³ - موحيط

تبریزیم هاردا؟

اوی آنم

تبریزیم هاردا؟

باخشلاریمدا ایزی قالمیش ارکیم

گنجه چیراغینی بیلدیزلارا قاتمیش اینالیم¹

و دوشلریمین ایلغیمیندا

هر گون

بیر داها دان کؤکسو سؤکولن تبریزیم.

اوی آنم

او تبریزیمین

دار کوچه لری

آنیلاریمی سارارمی؟

باشینداکی دومان

یننه دوشلریمی بیره ر- بیره ر

سیجاق نفسی ایله دارارمی؟

¹- تبریز شهرینده بیراه شن اینالی داغیندا گنجه لر یانان چیراقلارین سانکی اولدوزلارا قاریشیب، ماراقلی گورونوش یاراتماسینا اشاره دیر.

اونور یوکلو دو یغولاریمی

قیریق اوره بیمی

و حسرت قوخان باخیشلاریمی

بیر داها آرامی؟

يئنه منم

آخ يئنه منم

كيميسينين يوخو

كيميسينين

الينده قالميش

واری كيمي

منم!

اؤز الينده قالميش

اؤزو ايله باخيشلاری آراسيندا

يوخلو غونا دالميش

و وارليغينا يانميش

منم

من!

بیر اینسان غوغاسی

و بلکه

سونا چاتميش

بیر اوشاق رۇياسی.

بىزىم اينسان

بىزىم اينسان

ناسىل دا

ستۇيپوروم سنى

اۇلرجه سىنه.

آياق سسىنه

ناسىل دا

بايلىپوروم

اۇلرجه سىنه

بىزىم اينسان.

اۇزون،

بلکه اۇز اولوسون

اۇزگه سىنين ساغليغينا

بىر ساغليغا

بىردن ايچن

اۇز جانيندان بىردن كچن

بىزىم اينسان.

دوزە اگری

اگرییه دوز

دوشمنینه ایستی قوجاق

سئونینه آجیماسیز^۱

بیزیم اینسان.

اوف بیزیم اینسان

ناسیل دا

سئویوروم سنی

اؤلرجه سینه.

^۱ - ظالم، رحمسیز

دان اولدوزو چيخماميش عسگر

آتم چكيردكلى سئودالاريمين

مايين¹ تارلاسيندا

دان اولدوزو چيخماميش

بيرر عسگر

و داش اوره ك زاماتين

اونوتقانليق پايبيام.

اوموتسوز و غريب

سنه عاييد آنيلاريمى

بيرر- بيرر و اراقلار

و سنه نجه توتوقلو اولدوغومو دويار

و قالاريم

آتم چكيردكلى سئودالاريمين

مايين تارلاسيندا،

بؤيله

دان اولدوزو چيخماميش

عسگر كيمى

ياپايالنيوز.

¹- مين، مينا

بیز ایدیک

سنڊیم

و مندین

و بیز ایدیک

داش اوره ک

بیلمه دین کی!

بیر آتانین آرزیلاری،

بیر آتانین

گوز یاشی ایدیق

بیز ایدیک

بیز!

نه لر یازمیشدین

دون^۱

گونه لییین الیمدن دوشمه دی،

سنین گیزی نوتلارین

اوف

نه لر و نه لر؟

داربخارمیشدین دا

کارارسیزجا منی سورارمیشدین.

ندن سوردوغونو ببلیب ده

بعضاً شاکا یاپارمیش

و دئمزمیشلر.

سن ده

یابیندیریب،

تیتره ک سسله

بیرده سوراردین

و کارارسیزلیغینی

آوتامازمیشدین

اوف.

و نه لر یازمیشدین

جانیم .

¹- دونن

يانسيداچاق اولسايديم^۱

دوشلر يمه^۲ سرگيله ديبيم

دويغولار يمين چوجوق چيغليغينين^۳

و باخيشلار يندا كوسدويوم

بیر يانليشليغين اۋته سينده^۴

ياز باخيشليم

آچيق- آچيق

كنديمي سنه يانسيداچاق اولسايديم

ناسيل دا سۋيله نيردين.

و اينسانليغين

مين ايلليک حسرت قوخوسونو،

باخيشلار يما گۈمولن^۵

گولوشلرينين سون باهار آخشامی

گتيرديبیم

1- عكس انتديره جك

2- رۇيالار يما، بوخوما

3- چيغيرتى

4- او طرفينده

5- قويلانان

اوزايلارين¹ داغ چيچه بيندن

قوخولاياجاق

و باخيشلاريمين

دۈنۈك يانكيلارينين²

بويوتلارينا³ سارار

و گۈزلرينين يول چكيمينه گۈمولرك

اينسانليغين

بيلمه ديبى وارليغينين

آجى يانقيسينين

يوخلوغونا

گنده جكديم

اوى

¹- كوسموس، فضا

²- انعكاسينا

³- طرفلرينه، عربجه بعد

آدام اوزونه توپورورم

يئنه آدام اوزونه توپورورم

آدام اوزونه!

دويوب دوشونمه ييم

گۇزلىرىم باشيما بلا.

مىن اوزلو آدامجيغاز لارين،

منلىيى قىبييه ساتيلميش يالتاقلارين،

اوزونون سويو تۇكولموش

اوزو توپورجكلى حياسيز لارين،

گۇزو گۇتورمه يىنلارين،

آچاقلارين،

آدام لكه سىنى گۇرموشم،

يئنه دويغولاريم نفرت تارلاسى

و باخيشلاريم وولكان پوسگورور،

يئنه آدام اوزونه توپورورم

آدام اوزونه !

آديمى سوچلو قويدولار

باغيشلا منى آننه جيم

باغيشلا منى

آديمى سوچلو قويدولار،

آرتيق

آلنيمدا سيلينمه بين دامغا

گناهيم

ويجدانيمما كؤلگه دوشورمه مه بيم،

اولوسومو سئومه بيم

وطنيمى

انليمى

و ديليمى

سئومه بيم.

باغيشلا آننه جيم

باغيشلا منى

داها اوره بينده آغرى

آرزولاريندا

نيسگيل انده جكلر منى

باغيشلا آننه جيم

باغيشلا منى.

بىرگە دۇيونسە يىدىك

اورە يىملە دۇيونسىن

اورە يىنە دۇنرم

اورە يىنلە دۇيونسىم

دوشلرىنە دۇنرم

بىلىرم.

آما سنىنلە من

بىرگە دۇيونسە يىدىك

بىرگە گولسە يىدىك

اورە يىمىزە گىرسە يىدىك

دوشلرىمىزە دولسايدىق

نە سن آغلاردىن

نە من

نە دە

اينسانلىغىن آنلىنا

قارا كۇمور چكردىك.

مودا قىزلارى

اوى...

پوللولاى ديشينده

كباب كىمى چئنه نن

و بارداغىندا

شراب كىمى اچىلن

مودا قىزلارى!

اينسان دونلو ادامجىلارن

سىگارا قوتوسونون

ساده جه بىر سىگاراسى كىمى

چكىلىب آتىلان

بنلى اينجه لرهم!

سارايلاىن

كئف سوفره سىنىن

بىر سالاتاسى

و اينسانلىغى اوزونده يوزدوران

رؤيالارهم آزمهم

اوره بيمه گير ميش

ملك بويلوم،

اثنينده سونوندا

ظاليملر پايى

مودا قيزلارى!

اوره ك وارىيا

اوى جانيم

بو اوره ك وارىيا

اينسانليغا آچيلميش قوجاق

سئوگينه قورولموش اوجاق

و گيزلى بوجاق.

و ديلكريم وارىيا

اينسانليغىما يامانميش گوناه

ويجدانيمما اولوم مارشى

و ديلكرينه قارشى

آخ

قارانقوشلارین دا اوزو گوله جک

آغلاما جانیم

بو گون، صاباح

دان یئری سؤکوله جک

قارانلیقدان

گونش دوغاجاق

ظولمتی بوغاجاق

و یاز گله جک

سن گله جکسن

قارانقوشلارین دا اوزو گوله جک

آغلاما

آغلاما جانیم.

« اینسانلیق فاجیعه سینه »

بیر حوزونلوک آغلامیشدی

گۆزلری داردایدی

اوره بی فیرتینادا.

داش اوره ک دئیردیئر

یالتاقسیزلیغیندان دولایی^۱

داش اوره ک دئیردیئر

اوزه باخانلار،

بعضاً دوداگی گولومسر،

گۆزلرینده

سئوینج قیغیلجیمی سایریشاردی،

هئی سوساردی،

دینمزدی.

اوره یی عوصیاندی

و هیجان،

آما کیمسه بیلمزدی،

اوره بینده یاناردی،

آغلاردی،

داش اوره ک دئیردیئر

اوزه باخانلار

داش اوره ک!

^۱ - یالتاقسیزلیغی سببیدن

اينسانلىغىن اولوم چىغلىغى

گۈزلويوندا اينسانلىغىن اولوم چىغلىغى^۱

اويدون دويماز

اوى ...

چاغانسىن^۲

بىر آياغىن آقىملارين^۳ بوياسىندا

بىرى دنيز گلبنى چىيىنىدە

و ائورەن^۴ ال داشىن،

كىمە نە اندە جكسىن؟

كىمە؟

ووردوغونون

اومارينىن

تومارينىن

اؤلرجه سىنە دىلنچىسى،

^۱ - اينسانلارين باشقالارينىن فاجىعە سىنى - اولوم چىغلىغىنى گۈرە - گۈرە دوييا بىلمە مەسى و اينسانلارين دردىنە لاقىد اولماسىنا اشاره دىر.

^۲ - معاصىرسىن

^۳ - گۈى قورشاعىنىن

^۴ - دونيا

دئىيلىمى؟

سنى

سۇموردويون¹ اوزايلاردا

بىلگىسە يرلرين هوجئيره لریندن هاياناراق

يوزلاشمانى² اويارير

و اوستنديبين³ اينسانليغين يارقيتاييندا⁴

يارقيلاياجاقديم.

1- موستملكه ائنديبين

2- چاشمانى

3- اوزه رينه گوتوردويون

4- عالى محكمه سينده

ايتميش قوجا كيمى

آدويميز آدام

اوره بيميز نيگران

و گوزلر يول چكيز

خياليميز بويونجا.

آختارديغيميز يانيميزدا

بيز خياليميزدا.

دونيان خبرسيز

اوزوموزده

يول چكن گوزوموزده

ايتميش قوجا كيمى

و گون باتماقدا.

آدويميز آدام

ايتميش قوجا

ياد ديار

و

گۇرمە يە چكسن

آنيلا ريمدا

دويغو يوكون كۇچور،

گۇزلريمده

گۇرونوشون

و گولوشون اوزوندىن اوتانير

باخيشين مندىن

اينسانليغين گول اندنده

قارا آندليم.

دان يئرى تاپدانميش

سما كيمي

منى اوزومه اوتانديردين

اينسانليغيني اوزونه.

بىر داها

سنه چارپان اوره بيمى،

سنى قوتساللاشديران

دويغولاريمى

دويماياجاق

و سنين اوچون اچيلان

سئوگى دولو

گوزلر يمي

گورمه يه جكسن.

بیرجییم

بیرجییم

آنیلاریمدا

اۆزلم چیلن¹

حالا بیتمه دی

و بو دویغولار

سئودا اویکوسو.

اوره بییمده

اؤیله سؤنوکمه بین حسرتین واریا

سنی دوشلریمه قاپانمیش

اۆزلم کیمی

داشییرام

او گونومدن

دونه نیمه

دونه نیمدن

بو گونومه

و سنه

توکنمه بین سئودالاریمی

¹- درد

بو صايفادان

او صايفايا

او صايفادان

بو صايفايا

كۆچوروروم

بيريچيلىم .

۱۸/۰۷/۲۰۰۲

سن ده قالميرسان منه

آخ جانيم

سن ده قالميرسان منه.

ال چاتمايان

آنيلاريم كيمي

كئچميشيمه كؤچور

و عمروم كيمي

اليمدن چيخيرسان.

اوره بيمده

و يانيمداسان،

آما كيلومترلر

اوزاقلاردان اوزاق.

و گؤزومون اؤنونده

گؤزونون اؤنونده

چورودويوم كيمي

چورويوب گندير

وال چاتمايان

انىلاريم كيمي

كئچميشيمه كؤچورسن

كئچميشيمه

جانيم.

گنڈیشینین اؤته سینده

ائؤنت سئودیجه بیم

گنڈیشینین اؤته سینده

حالا

گونش باتیبور،

اوره بیم

دالغالی دنیزلر کیمی

سنه چار پیبور

و باخیشلاریم سنه توتوقلو

انسیزین

دویسایدین یا

سنه ناسیل یانندیم

و سنی هر آندا

کاچ دفعا آندیم

ائؤنت سئودیجه بیم

اوندا بیلردین

گنڈیشینین اؤته سینده

بانا حالا

گونش باتیبور

یاشام بیتیبور.

۲۰۰۲/۱۰/۲۴

اينسانام

اينسانام

اۆزوم بويدا

اۆزومون درديم

دیلکلریم بویدا

رؤيالاریمین.

هر شئی اۆزومه ایستر

اۆزومو هنج نه یه

قوربان وئره ریم.

دیله دیییم هر شئی

هنج نه یه بوراخیب

واری یوخدا بیتیریب

و گندریم،

اينسانام

بؤيله اينسان،

اۆزوم بويدا

اۆزومون درديم.

دويمادين

اوزاي چاغينداييق،
يئنىلمه ديك زامانا بيز
كئچميشين توزونو ساچمىزدان سيلركىمى
گله جك اوفاجيغيم¹
بيليم اؤرسوندىن چيخميش
دونيامىزى يوغوراجاق
و بويوتلو دوشونجه لريميز داشا – داشا
اوى ...
دويامياجاغىنى دويدوم.
و باخيشيمين گؤز قير پيمىندا
اوره ييمى چاليب گنتدين،
موم اوره بين گؤى داشيندان برک
و اوره ييمه بيرىكديرديين² دردلر
ساچلارينين هؤروكلرى كىمى دويونلنميش،

¹- نره جيبم
²- جمعلشديرديين

اوى

ھارداسان!

بيلير - بيلير

دويمسور لوق قبييلارينين^۱

سيلدير يم قاياجيغيندا

اوى ...

ھاردا؟

قوى داشالارا چارپيلسين اورھ ييم.

^۱ - ساحيلارينين

سندىم

باخىشلار يىمدا چىزىلمىش،

وارلىغىما ھوپموش

و وارلىغىندا بولونموشدوم.

و سندىم،

سنه وور غونلو غومو بىلدىر مە يە

اۈزوملە باغلاشمىشىدىم .

بو سئودامىن آنىتى¹

و دىلكرىمىن ھايقىر ماسىيدى .

يالوار يىشلار يىمىن سىرتىندا

بىر داھا گۇر وشونە يىتتىنير²

و بايغىن³ بىر يوخلوقدا

يوخلوغا يورور

و اۈزومو

اليندە ياساردىم.

1- آبيدە سى
2- كىفايتلە نىر
3- بايىلمىش

گۈيسلىم

گۈيسلىم^۱

قىويرچىق^۲ يوزلاشمالار^۳ جيغىرىندا^۴

يالدېزلى^۵ يۈرە لىر ھۇيوشوندا^۶

يولايچىمدىن^۷،

اودوق^۸ ايشىنىمىن^۹ اورە يىمىن يۈرونگە سى

دويولاسى وارليغىمدا

گۈيسلىم

يىتتىگىلى^{۱۰} قاضىم

و يىلمازىمدىن^{۱۱}.

1- سماويم

2- قىويرىم، دورمادولاشىق

3- گنرىلە مە لىر، اۈزلويونو ايتتىر مە لىر

4- يول، دار يول

5- پارلاق

6- نىملىيىندە

7- يول گۈستىرە ن

8- مقدس، قوتسال

9- نور و اشعه نىن ساچماسى

10- صلاحىتى

11- جسورومدون، قورخمازىمدىن

باخيشلار يندا گله جك اويقار ليغيم¹
يولون سالميش،
نسنلجيبىمى اوفور موش
و اوزومدن اوزومه
هايلاناراق
كوسدويوم دولر يمين سير تيندا
سنه اغيز دولوسو سوز دئيه جكديم
اوى ...
گويسليم!

حاق سوچلو

نه يازيق

سيجاق اليم اللرينده

يارقيلانميش بير توتوقلو

اوياريلميش^۱ بير حاق سوچلو

و دويال^۲ اليم اللرينده

ديله بيمدن آسيلراق

اوره ييمي، اوره بينن آسقيسيندا چكميش دارا

و من

گوزلرينده ايتيردييم

باخيشيمين دالغيجيديم^۳.

و هنيرتيلي وارليغيمين

آنتينين، آيلينين^۴ ايتيره رك

سيزين- سيزين سيزلانيرديم.

و سن بيريجييمدين

1- خبردارليق انديلميش

2- تنز دويان، حساس

3- غواص، سو سايره يه دالان

4- آيلا، هاله

اوره بيمين چاغرى به بين^۱ چالميش
چاتال آندين^۲ ياغلاميش
و گونشيني آيلاسينى سوكموشدون
اوى ...

اوكسوز باخيشلاريم
اومودسوز لوق اوواسيندا^۳
اوره بيمه قاپانميش اوزلميني
داشلارينا چارپا- چارپا،
باغير تيمى اللريمه اوره بيمده بو غاراقدا
ايكى آيرى چاغواجيغين^۴
ايكى آيرى داملاسينين
يازىقا دا دامو^۵ پايى اولماسينا
سيسقا بولاق گوزه سينده آغلاميشديم

و نه يازيق
سونگونميش باغريمى
ايلمه له ديبيم دوشلريمده اوتتموشدوم
اوى ...

1- چاغيرماق سوزوندن، قوناق سئون بى
2- آند بئرين
3- دوزنلبيينده، چولونده
4- ياغيش
5- جهنم

آتاي آرتاشيم اولامادين

اوره بيمين گوزلم ائويندن¹
باخيشلاريني دارا چكميش
و سوزلرينين
بيبرانميش² بيخيلاريني³ يئرميشديم⁴
تومارگورمز چاغانسام دا
دويولمايان اوزلمينه ائرميشديم⁵.
ساوالانيمين قاريني اوره بيمدن اريتميش
آنيل⁶ قورقودومون آغزيني باغلاميش
و قوپوزونون تئللريني سؤكموشدون،
آجونتاشيم⁷ اولراق دا
آتاي آرتاشيم⁸ اولامادين

1- رصدخانا

2- اپريميش

3- بينالارين قاليقلاري، خارابا

4- مذمت ائتميشديم

5- چاتميشديم

6- تائينميش، آنيلان

7- هم عصر، چاغداش

8- آدليم آرخاداش

و چاغلایان آریتانیمی^۱

آنیشینین^۲ یوققوجوندا

ایتیردین

و منی منیم

و وارلیغیمین یانیندا

گیزلنیرجه سینه اوساندردین

و کندیمه بو اوتانچ

اوره بیمین سئودا گؤیوشلرین^۳ ساراتمیش

و تالاز^۴ اوره بیمین

تالازلیغین قوروتموشدور

اوی

1- پارلاق رنگلی دان ایشیغیم

2- آرزونون، ایسته بینین

3- فیدان، جوجرتی

4- دالغالی

اينسانلىغا ھايلانيرىم

سۇمورولموش^۱ باخيشلاريم

اۇلرجه سينه

وارليغىما گۆز بومموش،

بيريچىك دويغولاريم دىنيزى

گۆموتوم^۲.

اوره بيمين

قاسيرغالى دىنيزىنين دالغالارى

سال داشلاريني يارميش،

اۈزونه سورگون ائدىلميش

بیر سوچلو كيمي

رۇيالاريمين بوجاغيندا گيزلنه رك

وولكان پوسگورن اوره بيمدن

ھايلانيرام،

دىللى- دىلسيزجه سينه،

^۱- مۇستەملەكە و سۇمورگە ھالينا سالىنىمىش

^۲- مزارىم

بويالار دنيزينده

بوياسيز جاسينا

ديله بينين يولبار سينا

توتولاراق

ديديلرجه سینه هايلانيرام،

اينسانليغا هايلانيرام

اوى

گۇمون منى تورپاغىما

گۇمون¹ منى تورپاغىما

سۇدالارىما گۇمون

گۇمون

حسرتىمە،

توركولرىمە گۇمون منى

من نه بين توتوقلوسويام؟

نه بين؟

نه دن آيرىليب دا

گنده بيلميرم؟

نه دن؟؟؟

اوى...

سندە غريبسە دىلديبىم

وطنىم!

¹ - باسدېرىن، قويلايىن

سنى من ياراتدیم

سن

آلاهین

یئددی قات گۇیوندن دوشن

آی پارچاسی

و یاراتدیغی خیاللار مله یی ده دئییلدین.

میلیونلار جا

باخمادیغین

اینسانلارین بیرى کیمی

بیر اینساندین،

عادى اینسان.

سنى من ياراتدیم

دویغولاریملا

روحومون

دوپ- دوغما بالاسی کیمی

اصلینده دوشمنیم

قاطی دوشمنیم.

سنى من ياراتدیم

دویغولاریملا

اۆزومون دویدوغوم

مله بیم کیمی.

بىر گۆز قىرپىمى ايدى

گۆزه لىم

اوزون عۆمور دىئىيىن

بىر گۆز قىرپىمىدى

ايرمى دۆرد ساعاتلىق جانلىنىن

اوزون بىلدىيى عۆمرو كىمى!

بیر یجیک اینسان

بیر یجیک اینساندی

بیر عالمدی

بیلمه دیلر.

سئوگینی روحونا

اومودو اگنینه

کسدير ميشدی.

و گۆزلرینده

اینسانلیق دانین

سؤكموشدو.

بیر یجیک اینساندی

بیر عالمدی

بیر الی بولوت

بیر الی یوسون قوخولاردی

آغلاردی.

اوزه باخانلار گۆرمه دیلر

بیر سالخیم اومود کیمی

آجیماسیز جاسینا دردیلر

ناسیل دا دردیلر.

تارىخى ايسلادير

بارى

سن ساغالمايان يارالارما

دوز سېمه

گۆزه ليم!

اونسوز دا منيم

گۆزلريمده دونموش

گۆز ياشلاريم

تارىخى ايسلادير،

اؤفكه لريم

باخيشلاريمدان

حوزون قوپارير،

وطنيمده

قريبسه ديلميش اوره ييم

توركولرين اينيلده بير.

اوره بيندن آتلاداردى

سئوگىنى اوره بيندن آتلاداردى

باخيشى باخيشيندان

و ياناردى

اود گولونده

آلولارا

چيميزديريلندن،

اومودو قيريلاندان

و آرزولارى تالاناندان برى.

اۆزگورلويومون نيسگىلى

سن تىريز اولوغو^۱

دنىز چىنگىمدىن جانىم^۲

اۆكسوز اولوسومون

باغرى قان اۆلكه مين

اغرى آجيسى

و كندىنه يادلاشميش

تانرى داغلاريم^۳ كىمى

اوره بيمين

سىلدىريم قاياچىقلاريندا

ايتىردىيىم

اۆزگورلويومون^۴ نيسگىلى،

اۆزونسون

و اۆزونون قاتىلى

و نه يدين جانىم.

۲۰۰۴/۴/۳

۱- عاغىللىغى

۲- دىلداشلارى ايله دۇيوشمىكن بويون قاچىر اراق، اتلارى ايله اۆزلىرىنى دنىزه ووروب اوزوب كىچىن پچه نك توركلرىنه اشاره دىر.

۳- قديم تورك دىارى و روسلار طرفىندىن روسلاشدىرىلان توركوستانين تانرى داغلارينا اشاره دىر.

۴- آزادلىغىمىن

قيسقاندینیز

نذیر دندیم

الریمله

باخچامیزدان ائوینیزه

گوللر دره م.

او گول دره ن

الریمی قیسقاندینیز.

توتوب ووروب قوللاریمی

داغیتدینیز

ائوینیزه دردیکلریم

او گوللری.

آخ نه یازیق

ائولرینیز گولسوز

سیزین.

قانلا سوسدوروردولار تبریزی

قانلا سوسدوروردولار تبریزی

سوسموردو.

ناموس ساتیب،

منلیک ساتیب

قان چوره یی یئینلرین

گول له سینه توش گلمیشدی

اولو تبریز.

حاق سسی کورشونلاری یاخیردی

مظلوملوق هارایی ظالیملرین سارایین

و توپوروردولر

قارین چوره بینه ساتیلانلارین

قارا اوزونه.

و بیر پارتلایش واردی،

بوراسی آذربایجان

و "هارای- هارای من تورکم"

پارتلایشی

بو پارتلایشدان

تیتزه بیردی تهران

و تورک قانییلا یوغرولان

تهران سارایی.

بۇيوك سوچ ايشله ميشدى

ايگيرمي بيرينجى عصيردى،

بۇيوك سوچ ايشله ميشدى دئيرلر.

چوخ بۇيوك.

اينقلاب محكمه سينه سيغماييردى،

"تورككم" دئميشدى "تورككم".

آخ

نه بۇيوك سوچ!!!

اينقلاب محكمه سى حيرتده.

هح هح هح!!!

۱۹۹۵- نجی ایلدن اوله عاید
بیر ننجه
شعر نمونه سی

اوره بيمده منيم سۇز يامان سوسوب

خينوو بوغاز توتور كدر قدد اغير
اوره بيمده منيم سۇز يامان سوسوب
ديليم قارسالانير اغيز آچاندا
اوره بيمده منيم سۇز يامان سوسوب

هر يانى بورويوب اولدار اولولار
سۇزه پوستو قوروب اوو اوولايان وار
دونيانى انديبلر بيزه يامان دار
اوره بيمده منيم سۇز يامان سوسوب

دئيه نده باش گندير دنميرسن اولمور
اوره ك يالان يئر خينوولا دولمور
زاماندى نه انديم دينمك ده اولمور
اوره بيمده منيم سۇز يامان سوسوب

اسلانلار يئرینده تولكو يئر ساليب
اغيز قيفيلانيب ديل سوسوب قاليب
دانشيق ايزينمي اوزگه لر آليپ
اوره بيمده منيم سۇز يامان سوسوب.

گۆرسىم اۆلدورە رلر گۆرمە سم اۆللم

بىر ايشە باغلانيب يامان اورە يىم
گۆرسىم اۆلدورە رلر گۆرمە سم اۆللم
اولوب اورە يىمدە ايلكىن ديلە يىم
گۆرسىم اۆلدورە رلر گۆرمە سم اۆللم

نە يامان زاماندى، نە يامان زامان
اورە يىم اليندن چكىر داد— امان
قرارىمى كسىب بو منىم يامان
گۆرسىم اۆلدورە رلر گۆرمە سم اۆللم

اياگونش تكىن اوجاغا اود تىك
ياغيشا بولود تىك بولودا شىمشىك
نئجە دئيه بىللم گل بوندان ال چىك
گۆرسىم اۆلدورە رلر گۆرمە سم اۆللم

اورە يىن دىلە يى، دىلە يىن سۆزۈ
بلكە دە نە بىلىم آرزومون گۆزۈ
بوخسا باشقا دىيىل اۆزومون اۆزۈ
گۆرسىم اۆلدورە رلر گۆرمە سم اۆللم

نە يامان درددى بو وارى دانىرام
اورە يىن سۆزونو يالان سانىرام
يانىمدا، اونسوزام نىجە ياننىرام
گۆرسىم اۆلدورە رلر گۆرمە سم اۆللم

بیر گۆزوم گولمکده بیرى آغلايیر

بیر گۆزوم گولمکده بیرى آغلايیر
بیرینده بزکن سارای سالیبار
بیرینین بولاغی یامان چاغلايیر
بیرینی بۇجکلر یامان چالیبار

×××

بیرینین ساچاغین دارایییدیبار
بیرینین کیپیرییی دویونله نییدییر
بیرینده سئوگینی آراییدیبار
بیرینین تپه سی دؤیه جله نییدییر

×××

بیرینده گیلله لر بیکلر گولور
بیرینده قوز غونلار بیک سؤکورلر
بیرینده قوز غوندان بیک کوسولور
بیرینده اوزومه قان یاش تۆکولور

×××

بیرینده آسلانلار دولانیب گزیر
بیرینده تولکولر اولاشیر هله
بیرینده قارتالار قوزغونو ازیر
بیرینده قوزغونلار دولاشیر هله

×××

بیرینده کول آلتدا کوز قالیر هله
بیرینده آپ – آچیق اوجاق قوروبلار
بیرینده اود گیزلی اوجالیر هله
بیرینده اوجاقدا کنشیک دوروبلار

×××

قریبه طالعدير ایکیجه گوزوم
بیرین دال چئویردیب کوسدوروب مندن
بیری باریشیدیر چاغیریر اوزوم
آیریلارمی اوره ک آخی بدنن

توركون سسى

توركون سسىنى قالدير او گۆيلرده اوجالسين
دنيزلره، توم گۆللره، اوكيانلارا دالسين
قوى حاق سسى دونيانى، بوتون يئر- گۆيو توتسون
داغ داشلارى اوتسون يئنى بير فيرتينا سالسين
چالسين دده قورقود قوپوزون وئرسين اويودلر
كوراوغلو، نبى، بابكيميز بيرده چوخالسين
سينميش قانادى آلتينا آلسين ائلى بيرده
اوكسوز اولوسو، اولكه سىنى ياغيدان آلسين
سانجسين يئنه اوز بايراغىنى اولكه سى اوسته
حاق بايراغى گۆيلرده دولانسين يئرین آلسين
قوى بير داها اروپا آياقلاريني اويسون
تورك بايراغى آلتيندا عدالت يئرین آلسين
يوردومدان ائليمدن يئنه ياد اللر اوزولسون
قوى خالق يئنه آزاد ياشاسين حاققيني آلسين

بانه ۱۳۷۳

اومودسو

قارشیمدا بیر دنیز
آرخامدا داغلار
داغلار آالولانیر
دنیز ساحیلسیز
داغلارین آالوی
اودور دنیزی
قالماغا نه بیر یئر
نه بیر یئر ایزی
کئچمه یه نه اوموت
قاییتماغا یول
قالیبسان بورادا
غم غصه بول- بول.

منىمله بىرگه سن

سانمىشمىسان نسه دئىيم آهيندا يانمىشام؟
حسرتى قالماداندى دئدين من اوسانمىشام؟
گورونمز اولموسان دا اندير سير جان سنى
بو سيره داها سانما كى چوخدان يوبانمىشام
هاردا، اوزاقداسان دا بو كؤلومده سن منيم
يا كؤلومو آپارىيسان اوزاق كى دانمىشام؟
سويله دامارلاريمدا آخان قان دئىلمىسن؟
چونكى سسىنى دىنله مه ميش من اويانمىشام
گنتدىسه من هارا منىمله بىرگه ميش كىمى
آيرىلماز ايمىشيك بونا چوخدان اينانمىشام
آغلارسام هيجردن اوره گىمدن هر آن منيم
گوز ياشلاريملا بىرگه گليرسن نه سانمىشام!
هر نه قايتماق ايسته بير اوز اصلينه نسه
سن ده صفرى قايتدين دئمه دايانمىشام.

۱۳۷۲/۰۹/۲۴

دىلكلرېم

گۇستردى گۇي ئووين سنە منسىز دىلكلرېم
اندىرىدى كۇنلومو يۇرە سنسىز دىلكلرېم
ھاردانسا اويدوروب كۇنول ئووين ناخىشلارينا
ياندىردى اودونا او اسنسىز دىلكلرېم
يولونا بىلمىرم ھاجان كۇنول قوشوم گلدى
يوزدورموش يولوندا اونو سنسىز دىلكلرېم
گاھدان دا بويلانىب بويونجا ھنى او گون منى
واردىرمىشىدى يوخلوغا نئجە شنسىز دىلكلرېم
وارلىغى من سنە وارلىق كىمى گۇسترسم دە
سويدوردو سنە گۇر منى شنسىز دىلكلرېم
گۇردوكجە سانمىسان قالارقى سن قالارسىزى
يوردوندا ات چاپىر نئجە منسىز دىلكلرېم
سۇيلە مە صفرى بونجا بو دىلكلردن سن
دئىيلدىر اونلار بۇيلە وطنسىز دىلكلرېم.

دانشماغین نہ یہ گرہ ک؟

هر باخیشین

هر گولوشون

دنیز- دنیز

اوکنان- اوکنان

معنا وئریر آی گوزہ لیم

دانشماغین نہ یہ گرہ ک

سندہ کی وار

سئوگی دولو

ایستک دولو

دویغو دولو

بیرجه اورہ ک

هم دویاجاق

دویدوراجاق

سوزلرینی آی گرزہ لیم

دانشماغین نہ یہ گرہ ک

گیزلی- گیزلی

آچیق- آچیق

دوزلو- دوزلو

بیر گولوشون

اوره بیینی

سؤزلرینی

آچیر دئییر آی گۆزه لیم

دانیشماغین نه یه گره ک

دوداغیندا

بیر گولوش وار

دونیا لارجا،

دنیز لرجه

گنجه- گوندوز

اختشام- سحر

دانیشسالار

اونون کیمی

معنا وئرمز آی گۆزه لیم

دانیشماغین نه یه گره ک

مشهد- تبریز یولو (سبزوار) ۱۹۹۲